

Vi skaper trygge familieforhold for barn med to hjem

Foreningen 2 Foreldre

Medlemsblad nr. 3 - August 2010 - Årgang 24

«Dere kommer til å få rett»

Politikermøte hos F2F i Oslo/Akershus

Side 8

Fargeforståelse er også noe menn har nytte av

Side 10

Hvem er oldefar?

Side 14

Barns rett til mest mulig samvær med begge foreldre

Side 20

Ta kontakt med F2F før konflikten er et faktum, gjør det for barnas skyld!

Hvis jeg bare roper høyt nok:

En mors kamp for sine barn

Boken omhandler den såkalte "Skah-saken", hvor Hopstock og hennes to barn på 13 og 16 år den 22. juli i 2009 ble smuglet ut av Marokko på oppdrag av moren, mot faren Kahlid Skahs vilje.

TEKST: RUNE HARALD RÆKKEN

To av de fem som deltok i selve operasjonen med å smugle barna ut av Marokko, skal ha vært tilknyttet militærjegerkommandoen i Forsvaret, og Utenriksdepartementet politiske toppledelse har også spilt en aktiv rolle i saken.

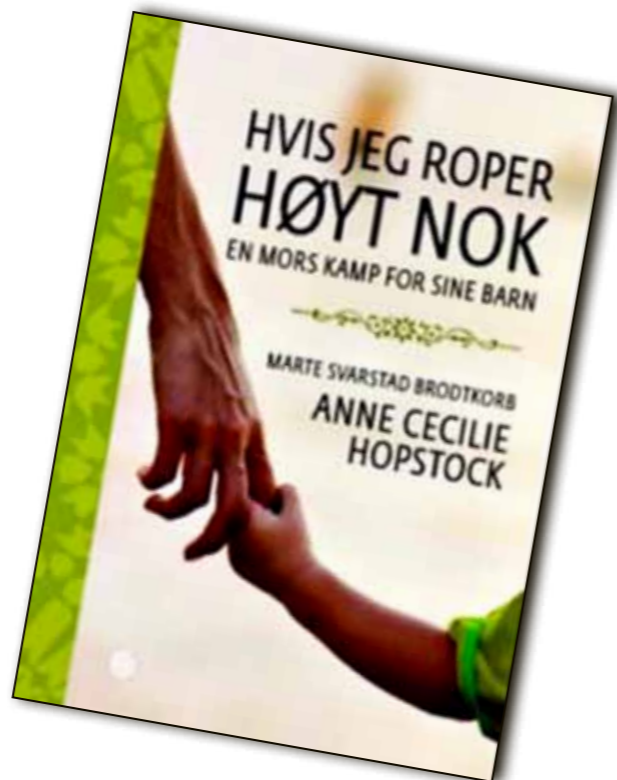
I boken forteller Hopstock om forelskelse, giftemål både i Norge og Marokko, og to barn som blir født. Etter hvert blir det stadig større problemer i ekteskapet. Familien flyttet til Marokko i håp om at ting skulle bedre seg, men Hopstock fant forholdene så ulevelige at hun valgte å reise tilbake til Norge uten sine barn. På omslaget av boken står blant annet følgende: «Jeg vinket til barna mine en siste gang, snudde meg mot utgangen og gikk til flyet, mens jeg kjente at alt i meg gikk i stykker. For barnas og min egen sikkerhet måtte jeg reise. Men hvordan kom deres dager til å bli? Ville de få gå på skole? Ville de få leve et vanlig liv uten frykt? Eller ville de fortsette å leve med uforutsigbare reaksjoner,

sinne og vold? Jeg måtte håpe på det første. Men fryktet det siste.»

Mens barna var igjen hos sin far i Marokko, jobbet Hopstock sammen med sin norske advokat Marte Svarstad Brodtkorb for å få barna til Norge, noe som ender med en dramatisk flukt fra Marokko sommeren 2009.

Hopstock har skrevet en sterk og emosjonell bok om sin kamp for å få sine barn fra Marokko til Norge. Vi hører hennes side av historien. Dette er "to foreldre, ved en av dem". Dette er den ene sidens partsinnlegg i en barnefordelingssak, inklusive etterord av mors advokat. Den ene siden beskriver svært graverende sider ved den andre siden. Det synes å være liten refleksjon over hvordan den kampsituasjon som har oppstått mellom foreldrene skjerper frontene, annet enn at Skah beskrives som syk og "urimelig" og umulig å gjøre avtaler med. Boken virker veldig selvtillitferdig.

Vi stiller ikke spørsmål ved at barna nå er i Norge. Det er sikkert trygt og godt for dem.

Vi håper at den opprivende konflikten de har vært en del av ikke har satt dype og varige spor hos barna. Dessverre er vi er klar over at det vanligvis skaper problemer for barn når de blir utsatt for langvarige foreldrekonflikter.

Men vi stiller en rekke spørsmål ved prosessen for å få barna tilbake til Norge, herunder en rekke spørsmål knyttet til jussen og de ulike aktørene i saken.

Det boken først og fremst beskriver er en gedigen kollisjon mellom en patriarkalsk kultur (Marokko) og en matriarkalsk kultur (Norge). Slikt blir det lett gnisninger og konflikter av.

Noe som kompliserte saken er at barna både hadde norske og marokkanske statsborgerskap. Var det da norsk eller marok-

kansk juridiksjon som skulle gjelde?

Det sto i papirene da familien samlet ankom til Marokko at intensjonen var å være der i 10 måneder. Den norske folkeregisteringsloven krever at den som søker opphold i utlandet mer enn 6 måneder skal melde fra om dette til skattekontoret. Et opphold av 10 måneders varighet krever at partene melder flytting til utlandet. Men dersom partene har flyttet til Marokko, og barna er både norske og marokkanske statsborgere, hvordan kan da en norsk rett bestemme at barnefordelingssaken om barna skal gå i Norge etter at mor har kommet tilbake mens barna fremdeles befant seg i Marokko? (At det sto i innreisepapirene til Marokko at familien hadde planlagt å

være i Marokko 10 måneder blir i boken fremstilt som et sentralt moment for at barnefordelingssaken skal behandles av norsk rett.) Blir ikke dette å dømme med tilbakevirkende kraft?

Da familien reiste sammen til Marokko og mor ikke fikk med barna tilbake til Norge, så avsa norsk rett en dom på at hun skal ha foreldresvar og bosted alene, for to barn som befinner seg i marokkansk juridiksjon. Gitt dette, hvordan kan far anmeldes etter straffelovens § 216 (kidnappingsparagrafen) for å ha kidnappet barna til Marokko?

Etter at moren fikk medhold i Oslo tingrett, gikk faren til sak i Marokko rundt nyttår 2009. Der vant han i en foreløpig avgjørelse. Hvordan det gikk i fortsettelsen vet vi ikke.

Det står i boken at mor som hvit ikke-rett-troende kvinne ikke har noen sjanse til å vinne fram i barnefordelingssaken i Marokko. Ut over dette nevnes ikke saken som er reist for marokkansk rett. Det reflekteres ikke over hvilken mulighet en marokkansk mann har til å vinne fram i en barnefordelingssak i norsk rett. Satt på spissen – er det ikke slik at et lands domstoler vil beskytte sine egne borgere? Hva da når noen har dobbelt statsborgerskap? (det skrives mye i boken om at norske borgere i Marokko trenger hjelp, men det reflekteres lite

over at de samtidig er marokkanske borgere.)

Det var berammet et rettsmøte i Marokko 03.08.09. Hastet det med å få barna ut før moren eventuelt tapte i Marokkansk rett?

Hvordan kan utenriksministeren "beordre" at den norske ambassaden i Marokko skal gi barna, som er på rømmen fra sin far, "asyl" i den norske ambassaden. Som sagt - barna er både norske og marokkanske borgere.

Er det vanlig at en nasjons militærjegerkommando intervensjoner i et annet lands juridiksjon i fredstid? Er det vanlig at en nasjons utenriksminister intervensjoner i et annet lands juridiksjon? Hvordan ville reaksjonene blitt i Norge om rollene var byttet om?

Hvis hele opplegget var så stuert, hvorfor kan ikke alle aktører som har vært med på operasjonen stå fram og navngis med annet enn fornavn? Hvordan står de gjennomførte handlinger seg mot Den europeiske menneskerettskonvensjonene og Haagkonvensjonens bestemmelser om barne bortføring? Kanskje var det "flaks" at Marokko ikke har ratifisert noen av disse?

Er det slik at en gjeng mektige venner har trukket i noen sentrale tråder? Er det som bokas tittel antyder – at barnas mor har ropt høyt nok – gjennom de rette kanaler, og derfor fått gjennomslag for sitt syn,

på en måte som ingen andre ville fått?

Spesielt sett i lys av Norske myndigheter generelt tafatte opptreden for å få tilbake barn som kun har norsk statsborgerskap og er bortført fra norsk juridiksjon, må vi spørre om dette. Fram til nå har det jo også vært slik at NAV har krevd inn og formidlet barnebidrag til den forelder som ulovlig har oppholdt seg utenfor Norge med norske

barn. Eller sagt på en annen måte – den norske staten har inntil nå vært hovedsponsor av internasjonal barne bortføring. Framover må oppskriften for alle som opplever barne bortføring være å rope høyt nok. Vi hadde også satt pris på å få opplyst hvilke kanaler det skal ropes gjennom for å få fortgang i saken. Noen av de involverte som tør å stå fram og fortelle hva som har vært deres bidrag i saken?

Annonse:

Medlem av Advokatforeningen

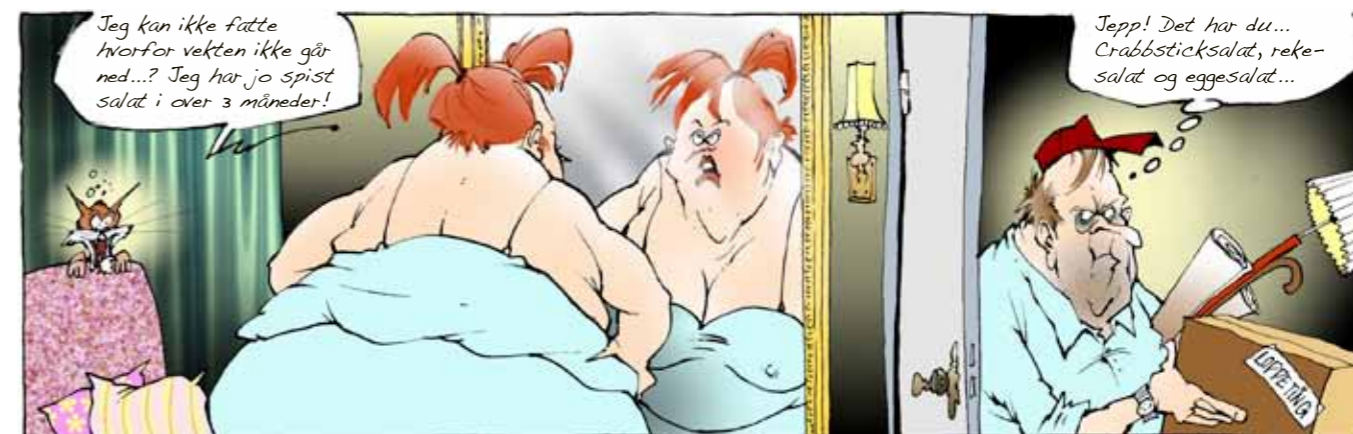
Vi tilbyr rettslig rådgivning og bistand til privatpersoner over hele Norge.

Advokatfirmaet Høimyr er et lite advokatfirma med høy kompetanse på sine fagområder.

- Barnefordeling • Barnevern
- Familierett • Ugift samliv, samboerskap
- Skifterett • Arbeidsrett

Karenslyst Allé 8 B, 0278 Oslo - Tlf: 23 12 06 35 - Mob: 93 05 16 16
Mail: post@advokat-hoimyr.no - web: www.advokat-hoimyr.no

Lille speil på veggen der...

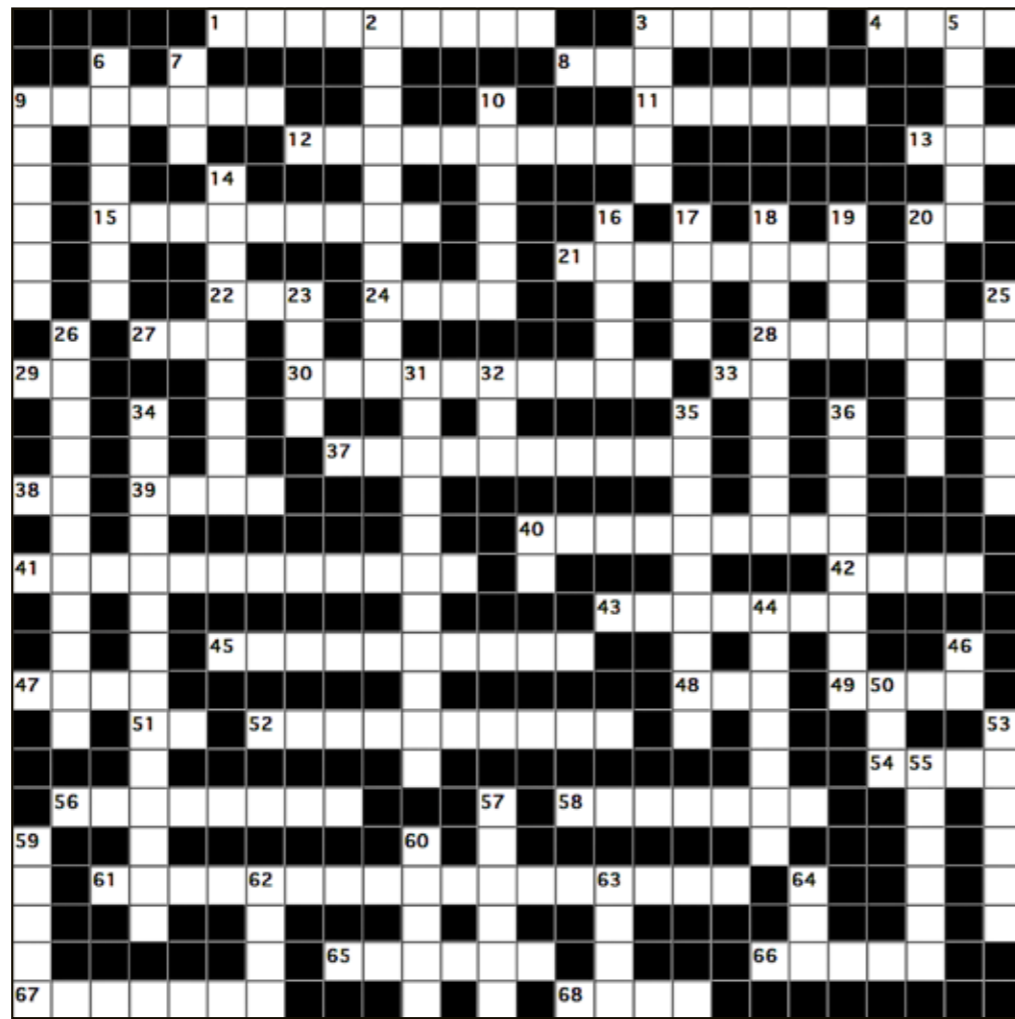
COPYRIGHT: MORTEN INGEMANN

Grensesetting for barn med 2 hjem

AV MATS IVAN LARSEN

For et barn gir det trygghet å ha noen faste regler og rutiner som gjelder både hos mamma og pappa. Det å være foreldre er utfordrende nok i seg selv, særlig når trassalderen gjør sin inntreden. Grenser skal testes og mye skal læres og utforskes når en liten krabat plutselig finner ut at han har egen vilje. Pappas tålmodighet settes på prøve når den overtrøtte gullungen kaster bleier og zinksalve ned fra stuebordet. Da er det viktig å bevare roen og forklare med en vennlig men bestemt røst at hos pappa oppfører vi oss ikke sånn. Alt må læres. Rollen som veileder, omsorgsperson og oppdrager er ikke valgfri, det er plikter vi har som foreldre.

Tryggheten for barnet hviler på at foreldrene klarer å kommunisere i det minste de viktigste tingene. Det er ofte ikke så mye som skal til. Det kan oppstå forvirring hvis barnet oppdager at det er store forskjeller i hva som er lov hos mamma og hos pappa. Usikkerheten øker belastningen og barnet kan føle seg delt mellom to verdener. Det er viktig at man unngår en utvikling hvor barnet kan lure seg til goder der det er dårlig kommunikasjon mellom foreldrene. Åpenhet og ærlighet må også læres, og er del av en sunn barneoppdragelse. Foreldre kan gjerne sammen sette opp en liste over felles regler som skal gjelde i begge hjem. De kan for eksempel hver for seg skrive forslag på hva de synes er viktig på forhånd, for så å sykkronisere disse listene. Ting man kan bli enige om er oftest flere enn man tror.

Vannrett:

- 1 Folkestyre
- 3 Busemenn
- 4 Bilde
- 8 Pen
- 9 Slekt
- 11 Innskytelse
- 12 F2F ønsker å forbedre denne loven
- 13 Tekstmelding
- 15 Jobbe sammen
- 20 Sier kua
- 21 Fylke i nord-norge
- 22 Kjent byggmester fra barne-tv
- 24 Dersom
- 27 Trønder-rockere som synger «det går likar no»
- 28 Jentenavn
- 29 3.14
- 30 Upartisk, rett
- 33 Månefase
- 37 Sjanser
- 38 Flire
- 39 Gi skryt
- 40 Ole Ivars spiller denne typen musikk
- 41 Mange av våre medlemmer har opplevd dette
- 42 Kvinne som har blitt aleine fordi mannen er død
- 43 Sport
- 45 Går fra Bergen til Kirkenes
- 47 Doktor
- 48 Statskanalen
- 49 Fiskenet
- 51 Partiet til Jens Stoltenberg
- 52 Har som oppgave å tilse at lovgivning vedrørende barns interesser etterleves
- 54 Sier hunden
- 56 Pat fra barne-tv har dette yrket
- 58 Fødselsdag
- 61 Tilbyr rådgivning og veiledning til par og enkeltpersoner
- 65 Bestemor
- 66 Ubekymret
- 67 Sikre fordeler for seg sjøl uten å tenke på andre
- 68 drikk

Loddrett:

- 2 Barn trenger dette, varm følelse for noen
- 3 Jentenavn
- 5 Nordens Paris
- 6 Menneskerettighetsorganisasjon
- 7 Farge
- 9 Bestefar
- 10 Verdenskart
- 14 En hund i fra barne-tv som ble spilt av Geir Børresen
- 16 En av Astrid Lindgrens mest kjente figurer, hun har rødt hår og lange strømper
- 17 Fremdeles
- 18 By i Spania
- 19 Vanære
- 20 For å prøve å få istand enighet
- 23 Ansiktshår
- 25 Det å være sammen
- 26 Denne byen arrangerte vinter-OL i 1994
- 31 Utholdenhet, som rolig venter
- 32 Skogens konge
- 34 En rett og plikt foreldrene har til å bestemme for barnet i personlige forhold
- 35 Land i sør-amerika
- 36 Hyggelig
- 40 Toalett
- 44 Presis
- 46 De forente nasjoner
- 50 Overnaturlig vesen
- 53 Verdensdel
- 55 Barn trenger dette, omtanke
- 57 Hovedstad
- 59 Like veldig godt
- 60 Feste
- 62 Spille
- 63 Lukteorgan
- 64 Hankjønn av sau

Fasit side 23.

«Hvorfor det pappa?»:

Nysgjerrighet og glede!

AV MATS IVAN LARSEN

Min sønn er 3 år og har akkurat kommet i "hvorfor det"-alderen. Han har prata en stund, men i det siste har han begynt å forstå mere og formulere hele setninger. Nysgjerrigheten er stor og han krever forklaringer av pappa. Mens vi leker i sandkassa får han begeistret øye på en traktor som pløyer mark på jordet like ved. Jeg forklarer at det er bonden i nabogården som er ute og jobber. "Hvorfor det?",

spør han og ser på meg som om han har ubegrenset tillit til at pappa er et levende orakel som vet alt. Jeg svarer som best jeg kan. Og forteller at bonden har mange kyr på gården og at de spiser gress. "Hvorfor det, pappa?" spør han funderende. "Jo fordi de er sultne og gress er det beste de vet", svarer jeg. Det går en stund mens han fordøyer denne nye kunnskapen. Jeg ser på han og jeg vet hva han har tenkt å si. "Hvorfor det?" kommer det igjen. Jeg

ler og tenker at han minner litt om en grådvarg i Ronja Røverdatter ("värfor då, då?"). "Sånn er det bare" sier jeg og vi jabber videre om kyrne. Det ender med at jeg lover å senere ta han med for å se på dyrene på gården. Det er en herlig alder. Vi knytter bånd på en helt annen måte nå som vi kan føre samtaler. Og den som ikke spør blir ikke klokere enn den han var. Jeg er stolt og gleder meg til fortsettelsen!

Politikermøte 09.02.2010:

"Dere kommer til å få rett"

F2F Oslo og Akershus arrangerte tirsdag 9. februar politikermøte for å diskutere de forestående endringer i barneloven. Møtet ble arrangert rett før fylkeslagets årsmøte.

TEKST/FOTO: RUNE HARALD RÆKKEN

Dessverre viste det seg vanskelig å få familiepolitikere fra Stortinget til å møte opp. De største partiene, Arbeiderpartiet og Høyre stilte ikke under møtet, heller ikke Senterpartiet klarte å stille noen representant i debatten. I panelet satt Gina Barstad, SV, Solveig Horne, FRP, Trine Skei Grande, V og Øyvind Håbrekke, KRF. Sistnevnte var saksordfører for barnelovens behandling i Stortinget. Møtet samlet ca 30 tilhørere. Etter innledningene fra de framtrådte politikere ble det anledning til debatt og spørsmål fra salen. Politikere ga uttrykk for at møtet hadde vært nyttig for den, og det var det absolutt for tilhørerne også. Vi gjengir her et utdrag av innledningen til de fire politikere som hadde møtt fram til debatt.

Gina Barstad, SV, 23 år. Hun er fast møtende vara for barne- og likestillingsminister Audun Lysbakken. Hun har skilte foreldre, og har vokst opp med far. Mange spurte hva som er i veien med mor siden hun har vokst opp hos far.

Barns rettigheter som skal så i fokus. Barn har rett til samvær, men lovgiver må også ta hensyn til vold etc. Loven

er viktig – den har mye å si i manges liv.

Målet at barn skal ha best mulig kontakt med begge etter samlivsbrudd. Målet at foreldre skal samarbeide. Foreldre bør avtale seg i mellom, rettsapparatet er siste utvei.

Barnets beste skal ligge til grunn for de avtaler som blir inngått.

Sentralt i barneloven for meg at den slår fast at vold mot barn ikke er lov heller ikke i oppdragsøyemed.

Generelt om fedrerettigheter, vet at F2F har vært opptatt av det. Oppfatning at mor er best egnet som omsorgspersoner, ministeren har tatt "oppgjør" med dette gjennom gode ordninger for fedre, men det er fremdeles mangel på likestilling.

Varslingsplikt ved flytting er et viktig skritt i riktig retning. Det er også viktig at det skal hold med en forelders samtykke til helsehjelp.

Solveig Horne, FRP, Roglanad, har sin første periode i familiekomiteen nå. Har vært i justiskomiteen tidligere. Hun har vært skilt i 6 år, og har delt omsorg.

Forsamlingen vet hva FRP har hatt i sitt program. Føler at loven ikke gjenspeiler det mandatet som barnelovutvalget fikk og utvalgets NOU.

Storingsrepresentant Solveig Horne, Fremskrittspartiet

Mye snakk om barnets beste. FRP vil presisere barns rettigheter, og viktigheten av mest mulig kontakt med begge foreldre. Kvinner har en stor oppgave med å anerkjenne menn som foreldre. Kvinner må jobbe med sine egne holdninger. FRP ønsker delt omsorg som lovens utgangspunkt. Mange har dette i dag, ordner dette gjennom avtaler. Delt omsorg som utgangspunkt ville fjerne mange saker i retten.

Flytting: av og til er det nødvendig å flytte, av hensyn til jobb. Viktig med varslingsplikt, men 6 uker kan være kort. Det er heller ikke foreslått noen konsekvenser om vars-

lingsplikten ikke overholdes. Det må få konsekvenser ved manglende overholdelse. Utvidelse av vanlig samvær: FRP ønsker delt omsorg, men utvidelsen av samværsnormen er skritt i riktig retning. Det er også viktig og riktig at bestemmelser som forbyr vold mot barn er inne i loven. Trine Skei Grande, V. Hun er ikke i familiekomiteen nå, men har vært i forrige periode. Barnerettigheter er utgangspunktet i loven. Barns skal høres.

Ad det å kunne idømme delt bosted – her er Venstre enig med FRP. Venstre mener at delt bosted burde vært lovens mal.

Storingsrepresentant Gina Barstad, Sosialistisk venstreparti

Rettsystemet bør legge til grunn at det skal være en vinner – barnet – ikke en av foreldrene. Ingen klarer å oppheve at barnet hører til to steder etter samlivsbrudd. Venstre er skeptisk til mal for vanlig samvær.

Hva med konsekvenser ved å forhindre samvær? Etter å jobbet med disse sakene i mange år, er hun opptatt av at vi har et lovverk uten konsekvenser. Venstre er mot sanksjoner overfor barn, men er for sanksjoner for voksne som ikke følger lov og avtaler. Er ikke for vetorett ved flytting – dette kan eskalere konflikter. 6 ukers varslingsplikt er veldig kort. Vanlig oppsigelsestid i arbeidslivet er 3 måneder, dette er en frist som gir den andre muligheten til "å være med på lasset".

Vold mot barn må forbyes i loven – Venstre har fremmet dette dokument-8 forslaget.

Øyvind Håbrekke, KrF. 2. nestleder i familiekomiteen. Han var saksordfører barneloven. KrF kaller seg et familieparti. De nærmeste relasjonene vi har, familierelasjonene, er det viktigste for oss og hvordan vi har det. KrF pptatt av å styrke familemessige bånd, enten man bor under samme tak eller under forskjellige tak. Ønsker å bygge samfunn der relasjonene er gode og de voksne tar ansvar.

Det er mange dilemmaer i familieområdet. En kan skille på idealene, virkeligheten og lovverket. Idealet er at vi lever sammen når vi har barn sammen. Man kan mislykkes i å leve sammen. Hvordan lage lovverket så vi sikrer relasjonene og barna best mulig? Lovverket skal ansvarliggjøre de voksne. Setter du barn til verden tar du på deg livslangt ansvar for å stille opp.

KrF ønsker å oppheve pater est, partiet er opptatt av at det skal være mulig å få avklart farskap. KrF går mot farskapsutvalgets tidsfrister, og de gikk i mot endringene i nye ekteskapsloven som ble vedtatt i Stortinget for halvannet år siden. Mener at den kjønnsnøytrale ekteskapsloven sender ut et signal om at barn ikke trenger fedre. Sender ut signal om at du som mann har et betinget ansvar for barna du setter til verden. Dette er et håpløst signal som sendes ut til unge gutter som vokser opp i dag og blir fedre om en stund. KrF mener at endringene av ekteskapsloven er i strid med tankene om familieliv. Når det gjelder barneloven er barnets beste det viktigste. Kontakt med begge foreldre er viktig. Hensynet til trygghet og stabilitet i oppveksten er viktig. Håbrekke kjenner mange sterke historier som peker i forskjellige retninger.

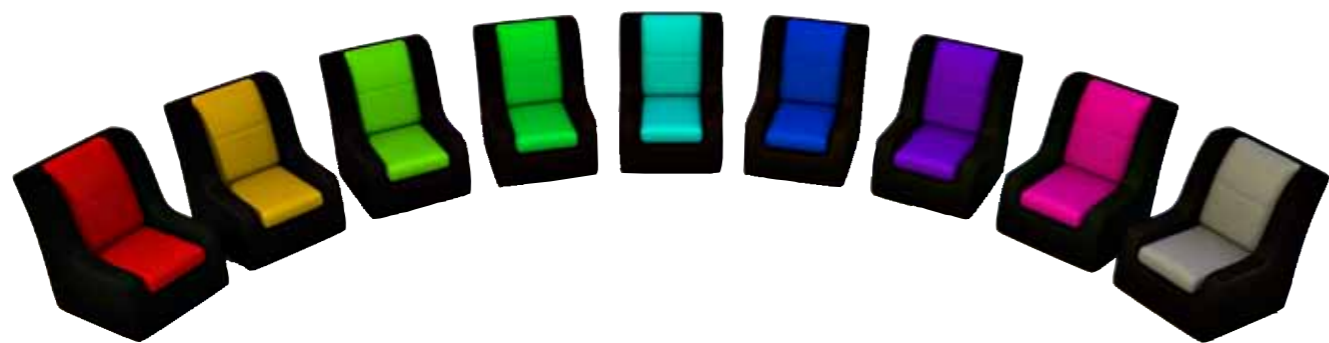
KrF er for en varslingsplikt ved flytting. Noen ganger må man flytte. En kan starte med 6 ukers varslingsplikt og høste erfaringer med det. Når det gjelder samværsnormen er KrF stort sett enig med regjeringen. Hva med delt bosted? Utgangspunkt er å avveie hensynet kontakt, stabilitet. Delt omsorg forutsetter godt samarbeid. Selv om foreldrene bor under samme tak, kan det være vanskelig å samarbeide og sende like signaler som gjør at barna får trygge rammer. Når en har kommet til rettsapparatet, taler dette for at forholdene ikke ligger til rette for delt omsorg. Regjeringen har laget en så smal ordning at den knapt vil bli brukt. Hva som sitter best igjen etter møtet? Trine Skei Grandes utsagn: "Dere kommer til å få rett."

Storingsrepresentant Trine Skei Grande, Venstre

Fargeforståelse er også noe menn har nytte av!

Vi har fått tillatelse av Tove Steinbo å benytte hennes artikkel fra et blad rettet mot anleggsbransjen vederlagsfritt i vår publikasjon. Men jeg anbefaler at du går inn på hennes nettsider www.steinbo-dialog.no, og også leser hennes store bok om farger – Fargene forteller Om fargenes betydning, symbolsk, psykologisk og estetisk. Mye spennende stoff.

Det er viktig for alle, også for menn, å tenke farger når det gjelder barn, familie og våre omgivelser.

TEKST: TOVE STEINBO

Barn er opptatt av farger, fargene betyr mye for dem og de har sine egne preferanser. Det er gjort psykologiske studier som viser det. Ikke tving på dem farger de ikke liker fordi du selv liker dem. Farger er mye mer enn smak og behag, mote og trend. La dem være med å bestemme farger på sitt eget rom og på sine klær. Men ikke la mote og trend få ta overhånd. Den minimalistiske, fargeløse trenden som har fått råde lenge er ikke god for barn. Men det er heller ikke bra for barna å omgi seg med for sterke farger i alle

sammenhenger. Vi må tenke balanse. Sort og grått er "ikke-farger" som jeg ikke anbefaler for barn og unge. I min bok Fargene forteller, er det et eget kapittel om farger og barn. Jeg tror du vil finne at det er spennende lesning, selv om mange menn i utgangspunktet tror at farger ikke er et tema for dem. Det er en kjensgjerning at det til nå mest har vært kvinner som har vært interessert i temaet farger. Men slik er det heldigvis ikke lenger. Enten det gjelder emballasje, trykksaker, verneutstyr, klær og interiør, forstår de fleste menn nå at farger er et svært viktig element.

Mye viktigere enn de fleste til nå har tenkt over. Vet du hvorfor det har vært slik? Ikke? – da skal jeg forklare. Jeg er sikker på at du selv har oppdaget at menn og kvinner er ulike på flere områder som jeg ikke skal gå inn på, og fargesyn, fargeoppfattelse og fargeforståelse er intet unntak. Kvinner har to X-kromosomer, mens dere menn har et X- og et Y-kromosom. I X-kromosomet ligger alt vedrørende farger, og det medfører at menn kan oppfatte 1 million fargenyanser, mens kvinner kan oppfatte hele 10 millioner. 8 % av menn er fargeblinde, mens bare 0,5 % av kvinnene er det. Det fører også til at kvinnes interesse og forståelse for farger er større enn for menn. I Y-kromosomet ligger det meste som gjelder duft. Der er altså dere sterkere enn oss!

Farger er signaler

Farger er også naturens sterkeste signalsystem. Noen farger ser ut til å komme mot oss, andre trekker seg tilbake. Det er selvsagt derfor gult og oransje brukes i klær som har med sikkerhet og overlevelse å gjøre. Disse fargene har størst synlighetsgrad. Vi har også ulike signalflagg som har forskjellige farger. Da må vi kjenne fargesymbolikken. Men i gitte situasjoner er det svært viktig også å skille seg ut fra omgivelsene. På en arbeidsplass for eksempel, er det ulike farger på vernehjelmene, noe som er påbudt. Grunnen er at alle ansatte skal kunne se hvem som er hvem, og se om det er gjester på besøk. Derfor har også uttrykningskjøretøy de senere år blitt utstyrt med blå lys i stedet for røde. De skiller seg mer ut i trafikken, ettersom vanlige kjøretøy både har baklys og bremselys som er røde.

Spekterets syv farger:

Rød

Egenskaper:

- Positive: Maskulinitet, lidenskap, mot
  - Negative: Sinne, brutalitet
- Personlighet:
- I balanse: Praktisk, effektiv, modig
  - I ubalanse: Brutal, utålmodig

Blå

Egenskaper:

- Positive: Kommunikasjon, ro, autoritet
- Negative: Arroganse, snobberi
- I balanse: Måltrett, konservativ, rolig
- I ubalanse: Sarkastisk, kritisk

Oransje

Egenskaper:

- Positive: Glede, vennskap, nytelse
  - Negative: Uansvarlighet, rastløshet
- Personlighet:
- I balanse: Humoristisk, utadvendt, leken
  - I ubalanse: Rastløs, deprimert

Indigo

Egenskaper:

- Positive: Individualitet, idealisme, intuisjon
  - Negative: Tungsinnsinn, angst
- Personlighet:
- I balanse: Idealistisk, sensitiv, intuitiv
  - I ubalanse: Angstfylt, distré

Gul

Egenskaper:

- Positive: Intellekt, nøysomhet, logikk
  - Negative: Skepsis, feighet
- Personlighet:
- I balanse: Vennlig, klartenkt, nøysom
  - I ubalanse: Skeptisk, byråkratisk

Fiolett

Egenskaper:

- Positive: Kreativitet, makt, verdighet
  - Negative: Fanatisme, troløshet
- Personlighet:
- I balanse: Inspirerende, kreativ, idealistisk
  - I ubalanse: Fanatisk, manisk

Grønn

Egenskaper:

- Positive: Balanse, harmoni, forståelse
  - Negative: Misunnelse, sjalusi
- Personlighet:
- I balanse: Følsom, harmonisk, snill
  - I ubalanse: Smålig, sjalu

Dette er bare noen få stikkord om fargenes betydning og de ulike mennesketypenes kjennetegn.

Kilde, fargespekter: www.steinbo-dialog.no

Kjekt å eie

Familietelt High Peak Paros

Premium familietelt. High Peaks mest eksklusive og påkostede familietelt for de som camper ofte eller over lengre perioder. Teltet er utrolig fleksibelt og har mange praktiske detaljer som to soverom, innvendig plass til kjøkkenavd. eller sitteplass. Teltet har heldekkende innvendig gulv, store vinduer, nettingvinduer og tak. Innebygd solskjerm i front. Teltet kan deles slik at forteltet kan gjøres større eller mindre etter behov. Dual ventilasjonssystem sikrer god lufting. Vanntett ytterduk med vannsøyle 3000 mm. Alle sømmer er tapet. (www.sportogfiske.no)

HTC Desire med Android 2.1

HTC Desire har gått en seiersgang uten like i mobilpressen. Den blir omtalt som "Telefonen som knuser alt annet" og "Verdens beste mobil". Skjermen er en krystallklar 3,7 tommer AMOLED-Skjerm og snapdragon-prosessor på 1Ghz gjør fleroppgavekjøring til en drøm. Du velger selv hvilke nyheter eller sporter du vil følge og News-programmet samler enkelt favorittartiklene fra nettet. Miniprogrammet "people" hjelper deg å holde oversikten over venner og kolleger, og du kan kjapt sende meldinger, e-post eller følge dem på sosiale media som Facebook og Twitter. (www.amentio.no)

Kajak Pointer, Scaylor

Stabile Pointer egner seg for innsjø/kyst, og er produsert med nybegynnere i tankene og er beregnet for en person. Kajakken er tydelig avspisset front og bak, med flat vid bunn i midten. Styrefinner under som kan taes av gir fin retningsstabilitet. Kajakken har også integrerte vanntette rom til utstyr. Gummihåndtak for og akter gjør transporten enkel. (www.sportogfiske.no)

Nytt undertøy til den miljøbevisste.

Human Factory AS produserer seriene Bamborama og Big Five som består av 95% bambus og 5% elestan. Bambus er veldig hurtigvoksende og er et rent naturprodukt som ikke bare er behagelig å bruke, men som også er naturlig antibakteriell og fukttransporterende. Big Five serien finnes i fem firsjellige farger og har motiver fra de fem farligste dyrene i Afrika. Også emballasjen på disse produktene er av resirkulert materiale. Undertøyet forhandles av mange av de ledende klesbutikkene i landet. (Human Factory AS, tlf. 932 32 077)

F2F Hovedstyret

Leder

Roger Sollied Johansen, Oslo / Akershus
Tlf.: 997 38 999 - E-post: leder@f2f.no

Nestleder

Rune H. Rækken, Oslo / Akershus
Tlf.: 905 23 845 - E-post: raekken@online.no

Kasserer og Organisasjonsleder

Sidsel Tallaksen, Trøndelag
Tlf.: 992 57 150 - E-post: st@weee.no

Styremedlemmer

Juss
Lill Hege F. Høimyr, Oslo / Akershus
Tlf.: 930 51 616 - E-post: post@advokat-hoimyr.no

Veiledning

Nils Haugland
Tlf.: 932 19 037 - E-post: Nils.Haugland@statsbygg.no

Opplæring

Jon Egil Busklein: Veiledning
Tlf.: 402 31 544 - E-post: jon.egil.busklein@svinsaas-auto.no

Juss

Peter Meidell
Tlf.: 907 57 148 - E-post: peter.meidell@oslonett.no

Varmedlemmer

Organisasjon
Bjørnar Strøm
Tlf.: 909 42 998 - E-post: bstrom@mil.no

Marked

Thorleif Fyrand
Tlf.: 908 87 408 - E-post: thorleif@norturist.no

Marked

Ketil Petersen
Tlf.: 970 96 014 - E-post: kepeter@online.no

Barnas ønskeliste

Barnombud Reidar Hjermanns ønskeliste på vegne av barn som har opplevd samlivsbrudd.

- Bo i nærheten av hverandre.
- Ikke betro deres følelser til meg.
- Vær venner.
- La meg beholde mitt gamle nærmiljø.
- Ikke krangle i nærheten av meg.
- Ikke bruk meg som budbringer.
- Spør meg om hva jeg mener, men ikke la meg bestemme hva som skjer.
- La meg få beholde mitt liv.
- Ikke konkurrer om hvem som er den beste forelderen.

Hva kan vi gjøre på portalen www.f2f.no for å bli enda bedre?

Er det noe på Hovedsiden, Medlemssidene, Aktuelt eller i Kunnskapsbasen som mangler? Er vår utvalgelse av dagens nyheter fra aviser/magasiner god nok? Er det ellers noe dere ønsker å finne på sidene våre?

Ønsker du å annonsere på våre sider kan dette gjøres for kr. 900,- pr. måned eller kr. 1.900,- pr. år.

Ps. Sjekk at du har riktige data i din profil – du må selv oppdatere denne. Logg deg inn med e-postadresse og passord.

Samlivsbrudd
- Hva med barna?

Snakk med
oss først!

Tlf.: 880 08 845

Alle dager 0800 - 1600
Mandag-torsdag også kl. 1800 - 2100
Besøk oss på www.f2f.no

Slektsrelasjoner:

Hvem er oldefar?

Familie og slekt kan mange ganger være vanskelig å sette seg inn i for barn. Spesielt når kontakten er dårlig mellom mor og far.

TEKST: KETIL PETERSEN

På en bursdagsfest for noen uker siden fikk jeg høre en historie som jeg har fått tillatelse til å gjenfortelle fritt.

Hvem er hvem?

Når mor og far lever sammen har jo barna gjerne både tanter, onkler, besteforeldre og kanskje også oldeforeldre på

begge sider. Disse treffer barna gjerne og de skaper en relasjon seg imellom. Det er i de tilfellene mor og far ikke bor sammen det noen ganger blir komplisert for barna. Kanskje har barna aldri truffet sine besteforeldre og oldreforeldre på den ene siden... Mange har jo også fått nye besteforeldre og oldreforeldre fordi mor og

far har etablert seg på nytt med ny partner. Plutselig er to sett besteforeldre og oldreforeldre blitt til flere sett med besteforeldre og oldreforeldre. En kan jo ikke forvente at barna skal klare å holde orden på alle de relasjonene selv, men barna prøver så godt de kan på sin måte.

Stas med far på besøk

Lille Jenny på fire år er en av de barna som prøver å orientere seg i hvem som er hvem. Hun bor hos mor i Bodø. Der har hun bodd hele sitt liv, unntatt da de bodde på Lillehammer, men det synes ikke Jenny teller, for hun husker det ikke. Mor og far flyttet fra hverandre da hun var nesten ett år gammel. Hun ser sin far innimellom

når han kommer nordover for å hilse på. Far bor forøvrig fortsatt på Lillehammer og det er alltid stor stas når far kommer til Bodø på besøk. Jenny lytter ivrig og suger til seg alt hun kan av fars kunnskapen og ler nesten alltid når far sier noe morsomt.

Slektstreff

Denne sommeren er noe Jenny virkelig har gledet seg til i flere uker allerede. Hun skal nemlig på ordentlig ferie med far for første gang. De skal på slektstreff og hilse på far sin familie. Hun har jo ikke truffet noen av de før, men vet jo allerede veldig godt hva en bestefar og oldefar er.

Etter at alle har samlet seg på slektstreffet går en gammel mann bort til Jenny, bøyer seg ned og sier «Hei, jeg heter Kåre og er oldefaren din». Jenny kikker opp på den gamle mannen, snur seg og fortsetter leken med den fine dukken hun har fått. Den gamle mannen prøver å få kontakt en gang til og gjentar at han heter Kåre og er oldefar til Jenny, men får igjen det samme blikket rettet opp mot seg. Oldefar lar Jenny leke litt i fred, men prøver å få kontakt igjen etter at de hadde spist middag. Oldefar Kåre bøyer seg ned og sier vennlig til Jenny «hei, jeg heter Kåre og er oldefaren din. Så fin dukke du har!». Jenny kikker nå forundret og rart opp på oldefar. Noen uker tidligere hadde hun vært med oldemor og mamma og lagt blomster på graven til oldefar i Bodø, som døde for noen år siden. Jenny åpner munnen og sier «Men oldefar, mamma har jo gravd deg ned. Husker du ikke det...?»

Illustrasjonsfoto

Annonse
United Press

Kjennelse fra Frostating Lagmannsrett, 9. juli 2010:

Avgjørende vekt på samlet foreldrekontakt i en midlertidig dom

Frostating lagmannsrett

INSTANS:

Frostating lagmannsrett - Kjennelse

DATO:

2010-07-09

PUBLISERT:

LF-2010-106113

STIKKORD:

Midlertidig avgjørelse, fast bosted, barneloven § 60.

SAMMENDRAG:

Spørsmål om fast bosted etter barneloven. Barnets far fikk medhold i tingretten, både i hovedsaken og i kravet om midlertidig avgjørelse etter barneloven § 60. Lagmannsretten forkastet morens anke over den midlertidige avgjørelsen. Det ble blant annet vist til at hensynet til best mulig samlet foreldrekontakt tilsa en slik løsning, idet barnets mor ikke hadde medvirket til samvær mellom far og barn.

Hensvisninger:

LOV-1981-04-08-7-§60 (Barneloven)

SAKSGANG:

Søre Sunnmøre tingrett TSOSU-2009-176553 - Frostating lagmannsrett LF-2010-106113. (10-106113ASK-FROS).

PARTER:

A (Advokat Monica Gjerde Sperre) mot B (Advokat Mette Cecilie Loe).

FORFATTER:

Kst.lagdommer Olav Magnus Hohle, Lagdommer Sven-Jørgen Lindsetmo,

Førstelagmann Aage Rundberget.

Hensvisninger i teksten:

LOV-1981-04-08-7-§31 (Barneloven), LOV-1981-04-08-7-§43 (Barneloven), LOV-1981-04-08-7-§48 (Barneloven), LOV-2005-06-17-90-§20-2 (Tvisteloven)

Saken gjelder anke over midlertidig avgjørelse om fast bosted etter barneloven § 60. B (B), født *.*.1963 og A (A), født *.*.1968, giftet seg i 1994. Partene har tre felles barn, C, født *.*.1996, D, født *.*.2000 og E, født *.*.2005. Ekteskapet opphørte den 28. september 2009 ved at A tok med seg barna og flyttet til X kommune. Etter at partene flyttet fra hverandre har det kun vært noen få samvær mellom far og barna, siste gang den 22. januar 2010. Dette samværet og samværet den 19. desember 2009 kom i stand etter at partene inngikk rettsforlik i Søre Sunnmøre tingrett den 17. desember 2009. Rettsforliket, som var foranlediget av en begjæring om midlertidig avgjørelse fra B bestemte blant annet at alle tre barna skulle bo fast hos A fremt til det forelå rettskraftig avgjørelse i saken.

Søre Sunnmøre tingrett avsa den 31. mai 2010 kjennelse med slik slutning:

« Inntil saken er rettskraftig avgjort, gjelder følgende ord-

ning med hensyn til barnas faste bosted og samvær:

1. C, født *.*.1996, skal bo fast hos A.
2. D, født *.*.2000, og E, født *.*.2005, skal begge med virkning fra den andre lørdagen etter skoleslutt sommeren 2010 bo fast hos B.
3. C skal ha samvær med B i samsvar med barneloven § 43 andre ledd - «vanleg samværsrett».
4. D og E skal ha samvær med A etter følgende ordning: I en overgangsperiode på 3-tre måneder regnet fra den dag de to barna flyttet til far, samvær med tilsyn 1 dag hver tredje uke inntil 3 timer hver gang. Første samvær etter flyttingen til far skal være i den andre uken etter flyttingen. Etter overgangsperiodens utløp samvær uten tilsyn med mor slik som følger av barneloven § 43 andre ledd - «vanleg samværsrett» - med følgende endring/justering: Hos mor annen hver jul fra 23. desember til 3. juledag, første gang julen 2010. Hos mor annen hver nyttårshelg fra 3. juledag til 1. nyttårsdag, første gang nyttårshelgen 2011/2012. Annenhver påske hos mor, første gang påsken 2011. Annenhver høstferie, første gang høsten 2011. Annenhver vinterferie, første gang vinteren 2012.

5. Sakskostnader tilkjennes ikke.»

Søre Sunnmøre tingrett avsa samme dag dom i hovedsaken, med samme resultat for så vidt gjelder spørsmålet om fast bosted for barna. Når det gjelder sakens bakgrunn for øvrig vises til tingrettens kjennelse. Ved ankeklæring fra A ved advokat Monica Gjerde Sperre av 16. juni 2010 ble dommen og kjennelsen anket til lagmannsretten. Advokat Mette Loe har på vegne av B tatt til motmæle i anketilsvar av 25. juni 2010. Etter forespørsel fra lagmannsretten til prosessfullmektigene, har advokat Mette Loe i epost til lagmannsretten av 6. juli 2010 opplyst at A ikke har medvirket til flytting av D og E til B. Lagmannsretten har mottatt prosesskriv fra advokat Mette Loe datert 7. juli 2010. I prosesskrivet vedlegges blant annet Søre Sunnmøre tingretts kjennelse av 6. juli 2010, der det etter begjæring fra B ble bestemt at tingrettens kjennelse av 31. mai 2010 skulle tvangsfullbyrdes med bistand fra namsmannen.

A har i det vesentlige gjort gjeldende:

Det vil innebære et sterkt inngrep i de to yngste barnas situasjon dersom de midlertidig skal bo fast hos far. Det er ikke til barnas beste å foreta et miljøskifte på dette stadiet av saken. Den midlertidige ordningen som tingretten har

fastsatt innebærer at to av barna midlertidig må flyttes og frarøves kontakt med sin eldste søster, og at kontakten med mor så godt som avkjæres over en lang periode. Den midlertidige ordningen innebærer dessuten en fare for at barna må flytte flere ganger. Det yngste barnet er godt etablert i barnehagen, og endring av dette kan medføre vansker for barnet. Alle barna er vant til at mor er til stede hver dag og at hun har hovedansvaret for dem. Brudd i kontakten med mor er ikke til barna beste. Tingrettens avgjørelse vil skape frykt i søskenflokket, og det er usikkert om dette vil få konsekvenser for deres psykiske helse i fremtiden.

A har nedlagt slik påstand:

- «1. D og E skal fremt til det foretas rettskraftig avgjørelse i saken bo fast hos sin mor, A.
2. D og E skal ha samvær med sin far B fastsatt etter rettens skjønn fremt til det foreligger rettskraftig avgjørelse i saken.
3. A/det offentlige tilkjennes sakens omkostninger.»

B har i det vesentlige gjort gjeldende:

B slutter seg til tingrettens avgjørelse. Det er best for D og E at de kan flytte til far så snart som mulig, da dette vil gi barna muligheter til å forberede seg til hverdagen til høsten. A har fremsatt alvorlige beskyldninger mot B under saken som utelukkende har hatt som formål å sverte barnas far og hans relasjon til barna. Hun har ikke kunnet sannsynliggjøre noen av påstandene, og dette underbygger at hun ikke evner å tilsidesette egne behov fremfor å sikre barnas beste. Det er korrekt at helsesøster i X har anmeldt et forhold til politiet vedrørende C. Barna var i dommeravhør den 14. juni 2010, og politiet besluttet den 16. juni 2010 å avslutte etter-

forskningen. A har motsatt seg flytting av barna i henhold til kjennelsen, til tross for at den har foregripet tvangskraft. I anken er det ikke begjært utsatt iverksettelse. Kjennelsen vil bli begjært tvangsfullbyrdet.

Lagmannsretten bemerker:

Avgjørelsen i saken må vurderes med utgangspunkt i barnets beste, jf. barneloven § 48 første ledd. Tingretten har foretatt en grundig drøftelse av de relevante hensyn etter å ha hørt parts- og vitneforklaringer, og på bakgrunn av tilråding fra den sakkyndige, psykologspesialist Gro Gjosund. Begge foreldrene synes å ha omsorgsevne til å ha den daglige omsorgen for barna, med det forbehold som fremgår av 5. avsnitt på side 10 i tingrettens dom. Hensynet til status quo har heller ikke stor betydning i denne saken, hensett til at barna bodde sammen med far fremt til bruddet mellom partene den 28. september 2009. Det er på det rene at de to eldste barna i samtale med sorenskriver Ingolv Joa den 15. desember 2009 og i samtale med psykologspesialist Gro Gjosund den 24. februar 2010 ga klart uttrykk for at de ville bo hos sin mor. Notatet fra samtalen med sorenskriver Joa er inn tatt på side 3 og 4 i tingrettens dom. Hensett til at E kun er 5 år, kan ikke hennes syn tillegges vekt, jf. barneloven § 31. Tingretten kom i både hovedsaken og i den midlertidige avgjørelsen til at søskenflokket skulle skilles, C skal bo fast hos mor, mens D og E skal bo fast hos far. Det kan ikke være tvil om at det er uheldig å skille søskenflokket, noe også tingretten la til grunn. Et slikt alternativ bør derfor kun være aktuelt i spesielle situasjoner. De to sistnevnte hensynene - barnas mening og hensynet til ikke å skille søskenflokket - må veies mot hensynet til best mulig samlet foreldrekontakt. Dette

er en vanskelig avveining, der det overordnede hensynet til barnets beste kan tas til inntekt for både mors og fars syn. I Rt-2005-682 bestemte Høyesterett at en 10 år gammel jente som ønsket å bo hos moren, skulle ha fast bosted hos far.

Høyesterett uttalte følgende i avsnitt 42 i dommen:

« At endring i daglig omsorg går imot det C sterkt har gitt uttrykk for som sitt ønske, har gjort avgjørelsen vanskelig. Hun er en ganske stor jente nå, og hennes meninger har betydning. Men ut fra det totalbildet denne saken gir, ville det etter min mening ikke være riktig overfor C å la hennes ønske i dag være avgjørende. C og far har ikke hatt et naturlig forhold til hverandre på flere år. Hennes oppfatning er dannet i en konfliktfylt situasjon mellom foreldrene, og i disse årene har hun ikke hatt noen reell mulighet til å oppleve far som omsorgsperson. »

Det har ikke vært samvær mellom B og barna på ca et halv år, til tross for at det er inngått rettsforlik mellom partene om samvær. Lagmannsretten legger til grunn at den av foreldrene som barna bor fast hos må medvirke til og oppmuntre barna til samvær med den andre forelderen. Det vises i den forbindelse til den sakkyndige rapporten fra psykologspesialist Gro Gjosund datert 21. april 2010 side 13, hvorfra siteres:

« Underteikna vurderer at det er omsorgspersonen si oppgave å motivere barna til å treffe samværsforelderen, sjølv om barna kan ha hatt negative opplevingar i spenningsfeltet mellom mor og far i tida før og etter brotet. Underteikna har diskutert dette grundig med mor og underteikna vurderer det som negativt at mor frå 17.12.09 og fram til 19.04.10 ikkje har greidd å få barna til å

møte far. Med bakgrunn i ovennevnte forhold finner lagmannsretten at hensynet til best mulig samlet foreldrekontakt må få avgjørende betydning i denne saken. Ut fra sakens historikk later det ikke til at B vil få anledning til å treffe barna med mindre de også får fast bosted hos ham. Lagmannsretten har ved sin vurdering også lagt vekt på at barnas begrunnelse for ikke å ville ha kontakt med sin far synes svakt fundert. Lagmannsretten finner avslutningsvis grunn til å bemerke at A synes best tjent med lojalt å innrette seg etter de avgjørelser som er truffet av så vel tingretten som lagmannsretten, selv om hun er uenig i resultatet. Rettsordenen kan ikke godta at noen tar seg til rette. Det vises i den forbindelse også til Rt- 1997-43 , der det blant annet uttales at «... det er et moment mot å opprettholde en tilstand at den er etablert ved rettsstridig atferd.» Anken blir etter dette å forkaste. Det er ikke anket subsidiaert over omfanget av samværsretten mellom barna og A.

Sakskostnader:

A har tapt saken, og hun skal etter hovedregelen i tvisteloven § 20-2 erstatte B sine sakskostnader. Saken har budt på tvil, og det var god grunn for A til å få saken prøvd for lagmannsretten. Etter lagmannsretten syn foreligger det « tungtveiende grunner » som gjør det rimelig at hun fritas for ansvaret for sakskostnadene, jf. tvisteloven § 20-2 tredje ledd bokstav a. Sakskostnader idømmes derfor ikke.

Slutning:

1. Anken forkastes.
2. Sakskostnader tilkjennes ikke.

Databasen sist oppdatert 4. august 2010

Overgriperens ansvar:

Psykisk mishandling

Bak det som for andre kan se ut som krancling mellom to som har skilt lag, kan det skjule seg en mye mørkere virkelighet. I noen tilfeller er det som utenfra ser ut som krancling egentlig det man kan kalle psykisk mishandling.

TEKST: MARIANNE NOTLAND SMOGLI

Hva er psykisk mishandling?

Psykisk mishandling foregår i nære relasjoner, men er noe annet enn krancling. I relasjoner preget av psykisk mishandling er makten ikke lenger jevnt fordelt, men forskjøvet til den ene siden. Det vil si at det er én person som dominerer og én som er undertrykket. Overgriperen sier og gjør ting som får den andre til å føle seg liten og ubetydelig. Gradvis mister den andre personen følelsen av å ha makt over noe av det som skjer mellom dem – det er overgriperen som har fullstendig kontroll. Denne situasjonen endrer seg ikke fra dag til dag eller fra episode til episode – hvis rollene veksler, er det ikke psykisk mishandling. Psykisk mishandling er ikke noe som bare oppstår i en konfliktsituasjon eller i en krise, men et mønster som utvikler seg over tid. Både kvinner og menn kan være overgripere, og de som blir mishandlet kan også være både kvinner og menn.

Hva slags handlinger kan forstås som psykisk mishandling?

I teorien kan alle tenkelige handlinger være psykisk mishandling. Det viktigste er nemlig ikke hva som gjøres eller sies, men hva handlingen eller ordene betyr for den andre. Siden psykisk mishandling foregår i nære relasjoner, vet gjerne overgriperen mye om den som blir mishandlet og kan derfor forårsake skade på måter som er nesten usynlige for utenforstående, men som treffer der det gjør aller mest vondt for den som blir mishandlet.

Psykisk mishandling kan være verbal. Overgriperen kan kalle den andre stygge ting, gjøre narr av henne eller på annen måte bruke ord som en måte å skade på.

En annen form for psykisk mishandling er når overgriperen forbyr den andre å treffe venner, familie eller oppsøke profesjonell hjelp. Dette kan hun for eksempel gjøre gjen-

nom forbud, ved å manipulere bort den andres behov for hjelp eller kontakt, eller ved å få hans venner og familie på sin side.

En tredje form for psykisk mishandling er at overgriperen prøver å få kontroll over den andres hverdag. Det kan dreie seg om at han følger etter den andre, får informasjon om henne gjennom andre eller krever at hun alltid skal gjøre ting på én måte.

En fjerde form for psykisk mishandling er avvisning. Når den som blir mishandlet forsøker seg på vennlige tilnærminger, vil vise omtanke eller ønsker å prate, blir han avvist, overgriperen gjør seg kanskje helt utilgjengelig, eller svarer ikke når hun blir snakket til.

Den femte formen for psykisk mishandling som skal nevnes her, er å true for eksempel med å fysisk skade den andre, seg selv, ens felles barn eller kjæledyr. Overgriperen kan også true med at hun aldri skal la den andre være i fred, eller skremme den andre på andre måter.

Psykisk mishandling kan også foregå over telefon, tekstmeldinger eller gjennom brev, og kan derfor fortsette selv om man som par har skilt lag og bor hver for seg.

Hvordan opplever den som blir psykisk mishandlet seg selv?

Jeg har nylig skrevet en masteroppgave, «Å være et tomt skall: Selvoplevelsen i en psykisk mishandlende relasjon», og i arbeidet med denne gjorde jeg lange intervjuer med fire kvinner som har levd i årevis med psykisk mishandling. Jeg ønsket å forstå mer av hvordan disse kvinnene så på seg selv.

Kvinnene fortalte om veldig lav selvfølelse, at de følte seg helt verdiløse. De hadde alle opplevd at overgriperen ofte fortalte dem at ingen andre kunne være glad i dem – og dette trodde de etter hvert på selv. Kvinnene fortalte også om hvordan overgriperen ikke lot dem være den de egentlig var – når de uttrykte følelser eller tanker ble ikke disse godtatt, og de følte til slutt at de måtte skjule deres egentlig jeg. For noen ble det slik at de følte de mistet deler av seg selv gjennom relasjonen til overgriperen. Én av de jeg snakket med fortalte at hun til slutt mistet selve følelsen av å ha en identitet, av å «være» noen. Hun beskrev seg selv som et tomt skall, at hun ikke hadde noe innhold.

En annen kvinne fortalte om hvordan den psykiske mishandlingen hadde hindret henne i å ta de valgene hun hadde ønsket å ta underveis i livet. Hun sammenliknet hvem hun var med hvem hun kunne

ha blitt, og denne sammenlikningen kan ha bidratt til å gi henne enda dårligere selvfølelse. Den samme kvinnen fortalte at overgriperen aldri ga henne rom til å være seg selv, alene. Han nærmest invaderte henne, enten ved fysisk alltid å være til stede, eller gjennom telefoner og tekstmeldinger. En slik invadering kan oppleves kvelende, og forskning viser at det kan føre til at man mister følelsen av å være et selvstendig individ og i stedet forsvinner helt i relasjonen.

Psykisk mishandling er overgriperens ansvar. Selv om det ikke var deres skyld, opplevde alle de jeg snakket med skam i forbindelse med den psykiske mishandlingen. Ofte skammet de seg over reaksjonene de fikk på den psykiske mishandlingen. Skam er en følelse

som knytter mer negativitet til hvordan man opplever seg selv.

Hva kan man gjøre dersom man blir psykisk mishandlet?

Dersom man innser at man blir utsatt for psykisk mishandling, har man allerede kommet langt: Det vanskeligste når det gjelder psykisk mishandling er ofte at man tror det er en selv det er noe galt med, og ikke forstår at alle de vonde følelsene og tankene kommer fra overgriperen. Hvis man har kommet til denne erkjennelsen, må man oppsøke hjelp. Du kan fortelle det til noen du stoler på, eller gå til lege så du kan få hjelp hos en psykolog. Kanskje er ikke overgriperen klar over hva hun gjør, og hun bare trenger å bli informert om hvor mye skade hun forårsaker. Kanskje trenger hun

selv terapi for å lære seg andre måter å forholde seg til andre mennesker på. Hvis den psykiske mishandlingen er alvorlig med forfølgning, trakassering eller trusler, bør du anmelde saken til politiet. De jeg intervjuet hadde en del negative erfaringer i møtet med hjelpeapparatet. Derfor er det viktig at du ikke mister motet selv om du møter én lege eller én psykolog eller én politibetjent som ikke tar deg alvorlig. Prøv på nytt, finn noen andre. Systemet må endres til å ta psykisk mishandling mer alvorlig, men de som blir psykisk mishandlet må også ta ansvar for egen situasjon og be om hjelp. Spesielt hvis det er barn med i bildet, som også preges av den psykiske mishandlingen og lider under den.

Hva kan man gjøre hvis man kjenner noen man tror blir utsatt for psykisk mishandling?

Snakk med vedkommende. Si at du er bekymret, og at du tror at det hun blir utsatt for er skadelig både for henne og for barna. Vis henne gjerne denne artikkelen og spør om hun kjenner seg igjen. Noen ganger kan dette være det utløsende for en som blir psykisk mishandlet: At noen stopper opp og sier «Jeg ser deg. Jeg ser du har det vondt». Hvis du har mulighet, si gjerne at du stiller opp dersom det er noe du kan gjøre for vedkommende. Det kan hende at hun fortsatt trenger litt tid på å bli klar til å oppsøke hjelp, men det betyr mye å ha noen på sin side.

Illustrasjonsfoto

Barneloven:

Barns rett til mest mulig samvær med begge foreldre

Barn opplever i stadig større grad at mor og far går fra hverandre. Spørsmålet som da oppstår er hva skjer da med barna. Hvem skal ha ansvaret for dem, hvor skal de bo og hvor ofte skal de være sammen med den andre av foreldrene.

TEKST: ADVOKAT ERIK WIDERØE.
ADVOKATFIRMAET KROGSTAD

Spørsmålene er regulert i barneloven. En skiller her mellom foreldreansvar, fast bosted og samvær.

Foreldreansvar

Har foreldrene tidligere vært gift er utgangspunktet at de har delt foreldreansvar. Det

samme gjelder i utgangspunktet der foreldrene har vært samboere. Har foreldrene derimot ikke vært samboere, har mor foreldreansvaret alene, dersom ikke annet er avtalt.

Den som har foreldreansvar for barnet har rett til å være med å ta avgjørelser på barnets vegne, selv om de ikke bor sammen med barnet.

Hovedansvaret å sikre barnet tilstrekkelig omsorg og omtanke. I de fleste tilfellene har mor og far foreldreansvaret sammen. De skal følgelig bidra til sikre dette sammen. Dette er ikke alltid like lett når de først har flyttet fra hverandre og kan lett komme i konflikt med det ansvaret som påligger den som har barnet fast boende hos seg, også kalt daglig omsorg.

Ansvarer som ligger i foreldreansvaret blir derfor av en mer overordnet karakter enn det som faller inn under den daglige omsorgen.

Et viktig forhold er at dette gir forelderen rett til innsyn i opplysninger om barnet i forhold til skole, helse, og andre offentlige organer, likeledes beslutninger som skal tas ovenfor slike organer.

Fast bosted

Man skiller mellom foreldreansvar og fast bosted, eller daglig omsorg, som er betegnelsen som tidligere ble brukt. Fast bosted er spørsmålet om hvor barnet skal bo fast – hvem som skal ha den daglige omsorgen for barnet. I utgangspunktet har barnet når foreldrene skiller lag fast bosted hos begge foreldre. Den som flytter ut av den felles bolig vil i praksis

miste fast bosted for barnet, dersom det ikke er avtalt noe annet. Den som velger å bli boende igjen vil automatisk komme i en styrende posisjon, dersom det senere skulle oppstå en konflikt om hvor barnet skal bo fast. I utgangspunktet skal det meget til for at en mister denne posisjonen.

Før man flytter bør man derfor ha prøvd å komme til enighet om spørsmålet.

En domstol vil nå fra om med 1. juli 2010 i helt spesielle tilfeller kunne avsi en dom om delt bosted for barnet. Men dette er en snever unntaksregel. Det klare utgangspunkt er at det er det kun foreldrene som kan avtale seg i mellom. En domstol kan også gi et utvidet samvær, men dette forutsetter at den som tilkjennes fast bosted, ønsker et utvidet samvær. Dersom denne ikke ønsker slikt samvær, vil dette lett kunne lede til samarbeidsproblemer som i sin tur går ut over barnet og som til slutt vil få en dommer til å trekke den konklusjonen at det da er bedre med et begrenset samvær for barnets skyld, for å dempekonflikten.

Barnet mister følgelig verdifullt samvær, med den andre av foreldrene

Advokat Erik Krogstad fra Advokatfirmaet Krogstad i Trondheim.

§ spør § Foreldreansvar - delt/felles bosted/ omsorg – bidrag – bonusfamilien – besteforeldre, tante, onkel, fetter, kusiner - fokus på barna etter samlivs- brudd

Advokatene Lill Hege Furulund Høimyr og Morten Engesbak vil hjelpe deg som har utfordringer, saker du lurer på eller juridiske spørsmål i forbindelse med dine barns rettigheter etter samlivsbrudd. Eller har du problemer i forbindelse med barn du aldri har levd sammen med? Alle saker som trykkes vil være anonyme.

Våre advokater er spesialisert på barnelov og barnevernlov og har i god F2F-ånd alltid fokus på barnas rettigheter i forbindelse med foreldrenes samlivsbrudd.

Send oss et brev eller en e-post og kanskje er det din sak vi belyser i neste nummer av F2F sitt medlemsblad.

Adresse: F2F, Åsenveien 1, 1400 Ski
eller e-post til post@f2f.no

F2F trenger deg!

Nedenfor ser du en oversikt over ulike aktiviteter du kan delta i for å bidra i F2F sitt viktige arbeid for barn med 2 hjem. Registrer dine ønsker ved å sende oss en mail - post@f2f.no

Personlig kontakt:

- Besøk
- Ringe til medlemmer
- Stå på stand
- Verve nye medlemmer til F2F
- Verve F2F partnere

Aktiviteter du kan gjøre hjemmefra

- Leserinnlegg (må sendes via fylkeskontakt)
- Bidrag til hjemmesider (må sendes via webansvarlig)
- Distribudere løpesedler i nærområdet

Praktisk arbeid i forbindelse med møter / arrangementer

- Organisere møter / arrangementer
- Steke vafler /Koke kaffe
- Underholdning
- Faglig deltagelse
- Annet - Kom med tips

Økonomiske bidrag

- Støtteforretningen med månedlige bidrag
- Støtte foreningen med annonseintrykk
- Annet - Kom med tips

Rabatt på advokattjenester

En rekke advokater har vært villig til å tilby våre medlemmer en svært god timepris, den samme som brukes ved fri rettshjelp: kr. 850, + mva pr. 1.1.08. Ordinære timepriser ligger fra kr 1.100,- til kr 1.400,-, slik at dette innebærer en reduksjon på ca 40% i snitt! Et års medlemskap i F2F er dermed raskt tjent inn hvis behov for 1 times assistanse fra advokat. Husk å oppgi ditt medlemsnummer.

Bergen
Advokatfirmaet Riisa & Co
Advokat Line Nilsen
Tlf.: 95865465
Mail: line.nilsen@riisa.no

Bergen
Advokat Marie Solverud
Mob.: 99790293
Mail: mariesolverud@hotmail.com

Drammen
Advokat Vidar Borgersen
Tlf.: 32850820
Mail: borgersen.vidar@gmail.com

Oslo / Drammen
Advokat Morten Engesbak
Tlf.: 22400640 - Mob.: 90758744
Mail: engesbak@advokater.org

Oslo
Advokatfirmaet Høimyr
Advokat Lill Hege F. Høimyr
Tlf.: 23120635 - Mob.: 93051616
Mail: post@advokat-hoimyr.no

Oslo
Advokat Erik Mørch
Tlf.: 22557920
Mail: em@oslo.online.no

Oslo
Advokat Håvard E. Bjørnstad
Tlf.: 22933867 / 23120635 Mob.: 93051616
Mail: havard.bjornstad@codex.no

Oslo
Advokatfirmaet Jareld AS
Advokat Mariann Naess
Tlf.: 22961023
Mail: mn@jareld.no

Tromsø
Advokat Tor Waaler
Tlf.: 77682590
Mail: torwaale@online.no

Tromsø
Advokatene Erik Ringberg
og Sven Crog
Tlf.: 77662555

Trondheim
Advokatfirmaet
Krogstad ANS
Advokat Erik Widerøe
Tlf.: 73841900 - Mob.: 92688900
Mail: wideroe@krogstad.no

Trondheim
Advokatfirmaet
Trondheim DA
Advokat Tore Angen
Advokat Per Wold
Tlf.: 73831920 - Fax.: 73831921
Mail: tore.angen@advhuset.no
Mail: per.wold@advhuset.no

En parallell til den nye barneloven:

Mester skredder

Historien om mester skredder er kjent for noen og gjengis nedenunder. Vi synes historien om mester skredder har beklagelig klare paralleller til prosessen som førte fram den nye barneloven – en prosess F2F tidligere har kalt for et spill for galleriet.

TEKST: RUNE HARALD RÆKKEN

Bestillingen til barnelovutvalget nedsatt av daværende familieminister Karita Bekkemellem var å legge grunnlaget for en barnelov som tar utgangspunkt i barnets behov for god kontakt med begge foreldre og foreldrenes likeverd. Barnelovutvalget kom med mange gode forslag for å møte mandatets målsetting i sin innstilling "Med barnet i fokus" (NOU 2008:9), blant annet å legge bestemmelsen om flytting med felles barn under felles foreldreansvar og innføre sanksjoner ved sabotering av samvær. Innen loven hadde gått gjennom i Stortinget var også dette radert bort, og erstattet med en varslingsplikt på 6 uker ved flytting, men uten sanksjoner om varslingsplikten brytes. Den vedtatte barneloven ligger oppsiktsvekkende nær den foregående barneloven og oppsiktsvekkende langt fra barnelovutvalgets flertallsinnstilling. Les, trekk parallellen til prosessen med ny barnelov og bedøm selv.

Det var en gang en liten kar som hadde et stykke tøy. Han ville få sydd seg en frakk av tøyet, og derfor gikk han til skredderen og spurte om han ville sy den vesle frakken for ham.

Skredderen sa ja.

- Når blir frakken min ferdig, da? Spurte den vesle karen.
- På lørdag, svarte skredderen.
- Det passer bra det, mester skredder. Tusen takk, mester skredder. Farvel, mester skredder.

Og så gikk den vesle karen. Det ble lørdag, og da kom han igjen for å hente frakken sin.

- God dag, god dag, mester skredder. Er frakken min ferdig?
- Nei, dessverre, sa skredderen.
- Hvorfor ikke det da?
- Jo, dessverre, det ble ikke nok til frakk.
- Ble det ikke nok til frakk? Hva ble det nok til da?
- Det blir nok til bukser.
- Jaså, blir det nok til bukser! Når blir buksene ferdige da?
- På lørdag.
- Det passer bra det, mester skredder. Tusen takk, mester skredder. Farvel, mester skredder.

Og så gikk den vesle karen. Det ble lørdag, og da kom han igjen for å hente buksene sine.

- God dag, god dag, mester skredder. Er buksene mine ferdige?
- Nei, dessverre, sa skredderen.
- Hvorfor ikke det da?
- Jo, dessverre, det ble ikke nok til bukser.
- Ble det ikke nok til bukser? Hva ble det nok til da?

- Det blir nok til vest.
- Jaså, blir det nok til vest! Når blir vesten ferdig da?

- På lørdag.
- Det passer bra det, mester skredder. Tusen takk, mester skredder. Farvel, mester skredder.

Og så gikk den vesle karen. Det ble lørdag, og da kom han igjen for å hente vesten sin.

- God dag, god dag, mester skredder. Er vesten min ferdig?
- Nei, dessverre, sa skredderen.
- Hvorfor ikke det da?
- Jo, dessverre, det ble ikke nok til vest.

- Ble det ikke nok til vest? Hva ble det nok til da?
- Det blir nok til lue.
- Jaså, blir det nok til lue! Når blir lua ferdig da?
- På lørdag.

- Det passer bra det, mester skredder. Tusen takk, mester skredder. Farvel, mester skredder.

Og så gikk den vesle karen. Det ble lørdag, og da kom han igjen for å hente lua si.

- God dag, god dag, mester skredder. Er lua mi ferdig?
- Nei, dessverre, sa skredderen.
- Hvorfor ikke det da?

- Jo, dessverre, det ble ikke nok til lue.

- Ble det ikke nok til lue? Hva ble det nok til da?

- Det blir nok til vanter.
- Jaså, blir det nok til vanter! Når blir vantene mine ferdige da?
- På lørdag.

- Det passer bra det, mester skredder. Tusen takk, mester skredder. Farvel, mester skredder.

Og så gikk den vesle karen. Det ble lørdag, og da kom han igjen for å hente vantene sine.

- God dag, god dag, mester skredder. Er vantene mine ferdige?
- Nei, dessverre, sa skredderen.
- Hvorfor ikke det da?

- Jo, dessverre, det ble ikke nok til vanter.

- Ble det ikke nok til vanter? Hva ble det nok til da?
- Det blir ikke nok til noen ting.

- Jaså, blir det ikke nok til noen ting! Det passer bra det, mester skredder. Tusen takk, mester skredder. Farvel, mester skredder.

Dermed gikk den vesle karen. Og kom aldri, aldri mer igjen.

Ta kontakt i dag!

Ekspert i barnesaker.

Advokat Vidar Borgersen
Tlf. 32 85 08 20

Hva er barns beste ved samlivsbrudd?

AV SØLVI LEANDER

Dette er hva Familiekontoret i Follo er opptatt av, og som er blant mange spørsmål de stiller til foreldre som står foran et samlivsbrudd, som har vært gjennom et brudd eller som rett og slett ønsker å vite mer om hvordan samlivsbrudd påvirker barn, samt hvordan de voksne kan være til støtte. Kontoret i Follo har sett hvor nyttig det kan være med reelle forebyggende tilbud, og de prøver på ulike måter å bistå

familier og par i flere situasjoner. Gjennom ulike juridiske, psykologiske og mellommeneskelige temaer gjøres det langt mer enn obligatorisk megling ved kontoret.

Daglig leder Åshild Thune og familierapeut Trond Østby besøker F2F Oslo Akershus' temamøte 14. september for å fortelle mer om hva de anser at Familiekontoret kan tilby til personer ved samlivsbrudd. Se info på våre hjemmesider (www.f2f.no).

Nærværsarbeid i Ski kommune

AV SØLVI LEANDER

F2F har de siste månedene deltatt i et svært spennende prosjekt i Ski kommune.

Kommunen ønsker fokus på nærværet blant de ansatte, og de ønsker å se personen bak sykmeldingene, ikke kun fraværsmeldinger og statistikker. Prosjektet består av personer fra arbeidslivssenteret til NAV, kommunens leder for psykisk helsevern, foruten friskvernsrådgiveren til kommunen og F2F, og nærmer seg siste fase. Det skal presenteres for alle tillitsvalgte og verneombud tidlig i høst, og deretter vil det bli gjennomført en evaluering av arbeidet ved nyttårstider. Ski kommunes retningslinjer for oppfølging av arbeidstakere som gjennomgår en livskrise har viet samlivsbrudd som

hovedfokus. Dette på bakgrunn av deres oppdagelse av F2Fs prosjekt Sorg uten blomster, som viser at hele 25 prosent av alle som opplever samlivsbrudd langtidsykmeldes, i tillegg til at almenntilstanden til de berørte reduseres i svært lang tid utover dette.

Målet med nærværsarbeidet er selvfølgelig å øke tilstedeværelsen blant de kommuneansatte i Ski. F2F vet at samlivsbrudd berører både foreldre, besteforeldre, tanter og onkler, venner og kollegaer i tillegg til arbeidsgiveren, så dette forteller om en personalpolitikk som vil komme både begge parter og nettverkene til gode. Prosjektet som skjer i Follo-kommunen sør for hovedstaden vil vi nok høre mer om i fremtiden.

Grethe Nordhelle lærer oss om manipulasjon

TEKST: RUNE HARALD RÆKKEN

F2F Oslo og Akershus gjennomfører månedelige temakvelder på Hotel Rica Victoria i Rosenkratz gate 13 i Oslo. Som medlem skal du få invitasjon til disse temakveldene på e-post.

Temaet for medlemskvelden 9. november er manipulasjon. Grethe Nordhelle vil gå gjennom relevante problemstillinger vedrørende manipulasjon, og hvordan håndtere manipulasjon, deretter åpnes det for spørsmål fra salen og diskusjon.

I omtalen av boken "Manipulasjon" skrev F2F "Boken bør etter min mening være obligatorisk lesning for alle våre medlemmer". Nå får medlemmer i Oslo-området

en glimrende anledning til å møte forfatteren av boken og få mer innsyn i og svar på sine spørsmål om "fenomenet" manipulasjon.

Nordhelle berører også manipulasjon i augustnummeret av Tidsskrift for Norsk Psykologforening, som er et temanummer om mekling. Nordhelle har skrevet artikkelen "Kritisk blikk på sakkynndigrollen i barnefordelingsaker". I ingressen til artikkelen skriver hun: "En dyktig manipulator kan greie å vippe sakkynndig av pinnen. Jeg vil ta for meg hvordan man avdekker manipulasjon. Det mest sentrale grepet er å avsløre en falsk fortelling."

Vel møtt til en interessant temakveld tirsdag 9. november! Vi gleder oss allerede.

Populære temamøter i gang igjen

AV SØLVI LEANDER

Behovet for å drøfte egen situasjon med noen som ser saken fra et objektivt perspektiv kjenner alle som har gjennomlevd et samlivsbrudd til, spesielt når det er foreldre som skiller lag.

Vi vet at sykefraværet øker når samlivsbruddet rammer, både for kvinner og menn, og at sorgen man opplever ikke betraktes som noe det sendes blomster til fra verken familie, venner eller kollegaer. Man står ofte helt alene i en livskrise som overgår det meste vi kan oppleve gjennom livet. Tilbakemeldingene fra møtedeltagere har vist hvilket stort behov det er for både juridiske råd og annen veiledning. Det har vært 15 kvinner og menn

innom de to møtene vi hadde før ferien, og vi håper flere vil benytte sjansen til å få belyst situasjonen sin gjennom dette månedlige tilbudet frem mot jul.

Advokat Erik Mørch er foreningens repersentant og formidler vanskelig juss og problemstillinger på en enkel og uformell måte. Det er en avslappet og god atmosfære på disse møtene, og tilbakemeldingene forteller at det er både nyttig, oppklarende og en god hjelp til selvhjelp for hver enkelt. De tillitsvalgte bistår også med sin erfaringsbaserte kunnskap og som samtalepartnere.

Ta gjerne med familie, venner eller andre på temamøtene hvis de vil vite mer om samlivsbrudd.

Vi skaper trygge familieforhold for barn med to hjem

foreningen 2 foreldre

HOEM AKTUELT BLI MEDLEM MEDLEMSNETT TILLITSVALGTE MIN SIDE LOGG UT

Du er her: Hjem » Medlemsnett » Kunnskapsbasen

Medlemsnett

Medlemstilbud
Min side
Redigere/Nettside
Diskusjonsforum
Kunnskapsbasen
Samlivsbruddets ABC
Barns rettigheter i Norge
Likestilling
Helse
Familiepolitikk/Offentlig
Forskning
Tidsskrifter/Bøker/Linker
Besteforeldre/familie
Steforeldre
Fremmedkulturelle (English)
Barn og unge
Foreldre for første gang
For Bedrifter
T2F
Forny medlemskap

Velkommen til F2Fs kunnskapsdatabase
Velg tema fra menyen til venstre. Denne databasen er åpen for F2Fs medlemmer, om det er noe du savner, eller du har kommentarer til innhold, er du velkommen til å sende oss innspillet ditt [her](#)

[Les mer...](#)

Reiser alene
Singelpluss.no er et nettverk for single foreldre. Som alenemor, alenefar, nyskilt eller på vei igjennom en skilsmisse kan du debattere, skape kontakter og få støtte og hjelp fra likesinnede til problemer i hverdagen. Med vår gratis utflyktsguide, og arrangementskalenderen DetSkjer er det alltid mulighet for å bli inspirert til matklubber, nyttårsfester, singel-juleaften, singelfester og spennende utflukter og singelreiser med barn. Les mer på [singelpluss.no](#)

[Les mer...](#)

Mom and dad
One day my mother was out and my dad was in charge of me. I was maybe 2 1/2 years old and had just recovered from an accident. Someone had given me a little "tea set" as a get-well gift and it was one of my favorite toys. Daddy was in the living room engrossed in the evening news when I brought Daddy a little cup of "tea," which was just water. After several cups of tea and lots of praise for such yummy tea, my Mom came home. My Dad made her wait in the living room to watch me bring him a cup of tea, because it was "just the cutest thing!" My Mom waited, and sure enough, here I come down the hall with a cup of tea for Daddy and she watches him drink it up. Then she says, (as only a mother would know . . .),
"Did it ever occur to you that the only place she can reach to get water is the toilet?"

[Les mer...](#)

Fra kaos til mestring
At det ikke er noe å gjøre for mange barn og unge med adferdsproblemer - bortsett fra å medisiner dem - vil jeg ikke være med på, sier spesialpedagog Elin Natås.

[Les mer...](#)

Tilbetsversjon Skriv ut Tips en venn

F2F anbefaler

NOVO
Helse og Kommunikasjon

Barnepasseren

AMMEHJELPEN

Besteforeldre.no

Tips en venn!
[Trykk her...](#)

Foreningen 2 Foreldre | Åsnesveien 1 | 1400 SKI | Tlf: 8600 8845 | Faks: 6487 3054

**Se vår hjemmeside
og skaff deg den
kunnskapen du trenger!**

**Her finner du artikler, tidsskrifter,
lover, regler og råd/veiledning.**

www.f2f.no

Støtt F2F! Vi fortsetter arbeidet med å forklare Norge om ny barnelov!

Medlemskontingent F2F 2010

F2F opplever at behovet for foreningen er økende. Vi mottar henvendelser på telefon og e-post daglig, og siden F2F starter det nye året med hundre prosent frivillighet, skal alt betjenes gjennom våre tillitsvalgte fantastiske innsats.

Vi fortsetter påvirkningsarbeidet når politikerne skal bestemme lovteksten til ny barnelov. F2F ble av Barne- og Likestillingsdepartementet bedt om å sitte i regjeringens barnelovsutvalg i 2007-2008. Utvalget la frem forslag til ny barnelov (NOU 2008-9), og lovforslaget var ment å ta utgangspunkt i likeverdig foreldreskap, slik F2F har kjempet for i alle år. Foreningens innsats preget forslaget, men ministre har foretatt flere endringer (Ot.prp. 14L). Lovforslaget ble behandlet i mars og er omtalt i dette bladet.

I tillegg kan du gjennom ditt medlemskap bidra til at F2F fortsatt kan opprettholde og videreutvikle et godt rådgivningsstilbud til alle de foreldre,

besteforeldre og steforeldre som trenger hjelp. Gjennom et medlemskap i F2F, enten du velger fullt medlemskap eller støttemedlemskap, bidrar du til å sikre trygge familieforhold for barn med to hjem.

Som medlem får du også fordeler som:

1. F2F Medlemsblad
2. Tilgang til F2Fs kompetansebase på WEB, med aktuell forskning, nyheter, diskusjonsforum, veiledningshefte mm.
3. Opptil 40 prosent rabatt på advokattjenester, rimelig advokatmekling m godkjent mekler, mm.
4. Gratis juridisk veiledning av rettsjelder

Medlemskapstyper:

Fullt medlemskap:

Du får tilgang til alle medlems-tilbud, rabatter osv, samt stemmerett på årsmøte, valgbarhet til verv i F2F og medlemsbladet F2F. Kr. 400,- pr år

Støttemedlemskap:

Du støtter foreningen, får tilgang til medlemsweb, men får ikke øvrige medlemstilbud, rabatter, stemmerett osv. Kr 250,- pr år

Familiemedlemskap:

Fullt medlemskap for hovedmedlem og for hvert husstandsmedlem. Kr. 400,- for første medlem og kr 100,- pr husstandsmedlem pr år.

Skattefradrag for gaver

Skattytere kan kreve fradrag for gaver til visse frivillige organisasjoner. Foreningen 2 Foreldre er godkjent som en slik organisasjon. Gaver mellom kr. 500 til 12.000 samlet pr. år kan trekkes fra på skatten. Merk din innbetaling med «Gave», og benytt kontonummer: 7874.05.54823 (som ved betaling av medlemskontingent).

Medlem av Advokatforeningen

**Særlig kompetanse innen
barnrett og barnefordeling**

Vi tilbyr F2F medlemmer bistand til reduserte priser, samt 20 min fri konsultasjon.

Advokatfirmaet Krogstad ANS
Postboks 746, 7407 Trondheim
Tlf.: 73 84 19 00 - Mob.: 926 88 900 - E-post: wideroe@krogstad.no

Advokat Erik Wideroe

Smilehullet

To venner gikk sammen langs veien en søndagsmorgen, da den ene sa til den andre:
- I natt var jeg på fest hos noen virkelig fine folk. Tenk at de hadde et do av gull!
- Do av gull, din tosk, svarte den andre - jeg var også på den festen. Du slo lens i tubaen til husverten, du!

Roy og hans venner planla en 5-dagers fotballtur. Dessverre måtte Roy fortelle sine venner at han ikke kunne være med fordi hans kone ikke ville la han reise. Etter en masse fleip og mobbing, drar Roy hjem -

totalt frustrert. Den følgende uke, da Roy's venner ankom puben, ble de overrasket over å se Roy sitte i lobbyen, med en øl og konjakk og noen engelske/skotske babes! «Hvordan har du overtalt din kone til at la deg reise, Roy?» «Det har jeg heller ikke» svarte Roy. «I går kveld da jeg satte meg i min stol med en øl for å drukne mine sorger, snek min kone seg opp bak meg, holdt for mine øyne og sa, «surprise». Da jeg dyttet vekk hendene hennes, sto hun der i en liten gjennomskiktig Neglisje og sa; «Bær meg inn i sove-

rommet, bind meg til sengen, og gjør hva du har mest lyst til?..? Så her er jeg!

En krigsveteran kommer inn på biltilsynet for et jobbintervju.
Intervjueren spør: "Har du avtjent i utlandet?"
Søkeren: "Ja, 2 år i afganistan"
Intervjueren: Det gir deg jo ekstra poeng i forhold til den jobben du søker på. Har du fått noen fysiske skader under tjenesten?"
Søkeren: " Ja, en granat blåste av meg ballene"
Intervjueren: "Du er herved ansatt og kan begynne allerede i morgen. Arbeidstiden er fra 0800 til 1600. Du kan komme klokken 1000."
Søkeren ser forvirret på intervjueren og spør: "Arbeidstiden er jo fra 0800 til 1600. Hvorfor skal jeg komme først klokken 1000?"
Intervjueren: " Du er ansatt i en statsbedrift nå. De to første timene står vi bare å klør oss på ballene. Siden du ikke har baller er det jo ingen vits i å stå opp så umenneskelig tidlig..."

Ti menn og en kvinne henger i et tau under et helikopter. Problemet er at tauet ikke kan bære alle, så en må slippe. Alle mennene ser på kvinnen. Hun holder da en rørende tale om at kvinner alltid må ofre seg for menn og barn. Når hun var ferdig klappet alle mennene i hendene.

Et fly styrtet langt inne i Amazonas-jungelen. Eneste overlevende var en vakker blond flyvertinne, som kom tumlende ut av det forvridde vraket. I det samme kom en kannibalhøvding og den lille sønnen hans frem mellom palmetrærne. Da gutten fikk se blondinen, pekte han og sa:
- Pappa, jeg er sulten. Kan vi spise den deilige damen?
Da svarte høvdingen:
- Nei, min sønn. I dag skal vi spise mamma!

En meget sint heavy rocker rev opp døra til musikkbutikken og skrek ut:
Jeg sa TURBONEGER! Ikke TORBJØRN EGNER!

Se flere viser på www.humoristen.no

Sudoku

Medium, nr 2840416

		7	4	8		6		
9			7	2				5
				1	6			
		9					2	7
5	8	1				3	9	4
3	7					5		
			6	9				
7				5	2			1
		3		7	1	4		

Fyll inn i brettet slik at hver rad, hver kolonne og hver 3x3 boks inneholder tallene 1 til 9. Det er bare 1 løsning for hver oppgave

Se flere Sudoku-oppgaver på www.mennesket.no

Lett, 1471799

		9				7		3
					8	3		9
							2	8
5			8					4
7	1						9	2
4		3			1	6		7
9								
		5		6	4			1
6	3	4						

Organisasjoner sliter:

Adjø solidaritet?

De såkalte "Tordenskiolds soldater" som til stadighet ender opp med å ta den jobben som ingen andre har muligheten til å gjøre, tvinges også ofte til å ta gjenvalg mot eget ønske, nettopp fordi ingen andre er villige til å "brette opp ermene" når det virkelig behøves. Den negative utviklingen har i den senere tid kunnet registreres på full fart i alt fra politiske organisasjoner, borettslag, FAU, idrettslag og/eller annet lignende ubetalt idealistisk arbeid.

At så mange moderne mennesker stiller spørsmålet: "What's in it for me?" (både i forhold til tillitsverv og medlemskap), har nå fått flere av våre tillitsvalgte til å stille en del viktige organisatoriske spørsmål tilbake.

Bør Foreningen 2 Foreldre profesjonaliseres? Klarer vi egentlig å nå ut til de som har behov for bistand, eller er dagens rent idealistiske organisasjonsmodell i virkeligheten en anakronisme?

I likhet med vår egen nytillitsvalgte ressursperson Mats Larsen i Troms, som via face-

book nylig kastet ut tanken om et nærmere samarbeid med andre veletablerte organisasjoner (i dette tilfellet Redd Barna), så sitter også undertegnede og flere av våre mest erfarne tillitsvalgte med opplevelsen av at tiden kanskje er moden for å tenke helt nytt.

Trenger muligens F2F en lønnet generalsekretær som kan bruke sin arbeidstid fullt og helt på å sikre nødvendig kjennskap til og kunnskap om Foreningen 2 Foreldre? Gjennom et slikt fokus samt et mer strategisk samarbeid også med andre instanser som "arbeider for saken", så ville F2F kanskje kunne sikre den medlemstilgangen vi så sårt trenger for å ha nødvendig slagkraft og serviceevne.

I høstens landsdekkende seminar for tillitsvalgte (helgen i uke 42) fortsetter den kontinuerlige prosessen med å vurdere hvorvidt også F2F er moden for en mer moderne og hensiktsmessig organisasjonsstruktur. Mulighetene for endring kan komme allerede ved neste års landsmøte.

Svært mange idealistiske organisasjoner sliter for tiden i likhet med F2F, både med medlemsrekruttering og det faktum at det er vanskelig å sikre et nødvendig antall dedikerte tillitsvalgte rundt om i hele vårt langstrakte land.

Dagens medlemmer og tillitsvalgte bør etter min mening bidra hvis man virkelig har sterke meninger i denne saken.

Jeg ønsker alle konstruktive bidrag i denne debatten hjertelig velkommen, og jeg gleder meg allerede til den 23.oktober.

Roger Sollied Johansen
Leder
Foreningen 2 Foreldre

Ta kontakt med F2F før konflikten er et faktum, gjør det for barnas skyld!

- Det er ikke skyhøy lønn som bestemmer betydningen av et arbeid.
- Det er ingen timeliste som kan forklare hvor mye du har gitt av deg selv.
- Den største jobben er nettopp den som ingen kan sette en prislapp på.
- Den viktigste tiden du gir, er den du aldri målte.

Dedisert til Sølvi Leander

F2F er her for deg!

Snakk med våre advokater og terapeuter på nettet – de gir deg råd og veiledning til hvordan du kan løse juridiske eller personlige utfordringer.

Tjenesten kommer snart, så følg med på diskusjonsforumet!

Logg inn på din side med din e-postadresse og passord.

Glemt passord, adresseendring eller behov for noen å snakke med, ta kontakt med oss på telefon **880 08 845** eller send en e-post: post@f2f.no

Forny ditt medlemskap? Husk det er din kontingent som gjør F2Fs virksomhet mulig!

Har du noe på hjertet?

Send F2F-redaksjonen din historie på e-post: post@f2f.no

25% av samlivsbruddene gir sykefravær!

Ta kontakt for et bedrifts-medlemskap-/seminar!

Mottar du ikke F2F?

Oppdater din medlemsprofil på Din side på www.f2f.no

Neste utgave:

November 2010

Samarbeid om barna krever dialog

Når samtalen med din eks er over, kan du oppsummere ved å stille deg selv noen spørsmål;

- Fikk samtalen en god start og en god avslutning?
- Var stemningen positiv?
- Hvem styrte samtalen, og hvordan var taletiden fordelt?
- Lyttet du aktivt?
- Klarte vi å avslutte og konkludere i forhold til vårt felles ansvar for barna?
- Var det tilløp til konflikt, og hvordan ble det i så fall håndtert?
- Ble avtaler, planer og mål presist nok formulert?
- Fikk jeg sagt det jeg ønsket på en måte som ble forstått?
- Fikk jeg tak i hva min eks mente om samtalen?

Tillit skaper samarbeid og det bygges i hverdagen

- Lykke til med samarbeidet, for barnas skyld!

Tar du bilder?

Har du et godt bilde vi kan bruke på vår framside?

Send oss det og bli med å sette ditt preg på bladet!